

O. Nikola Radić ofm

ULOGA OBITELJI U PROMICANJU DUHOVNIH ZVANJA

Promatranje kršćanske obitelji kao »kućne Crkve« nužno tražiti da se istakne njezina važnost u promicanju duhovnih zvanja. Obitelj je izvor podmlatka za sva zvanja, pa i za svećeničko i redovničko zvanje. U obitelji se naime djeca rađaju i primaju osnovni odgoj. Taj *obiteljski odgoj* od presudne je važnosti za duhovna zvanja. Klica svećeničkog i redovničkog zvanja redovito se pojavljuje i prima osnovne uvjete za daljnji rast u obiteljima koje kršćanski odgajaju svoju djecu.

Danas je pedagogija došla do saznanja da je najvažniji odgoj djeteta do njegove 10. godine. Zapravo da *temeljni odgoj djeteta* završi sa 6. godinom njegova života, a sve ostalo je samo nadogradnja. Naravno, u tom razdoblju djetetova života najvažniju odgojnu ulogu ima obitelj, posebno majka. Istina, i drugi faktori djeluju na odgoj djeteta i njegovu formaciju, posebno osnovno školovanje, ali u većini slučajeva obitelj ima nadzor nad svim faktorima i sa svima rukovodi. Zbog toga će većina djece biti onakva kakav im je bio obiteljski odgoj.

Iz toga slijedi da kršćanska obitelj, posebno *kršćanska majka*, ima vrlo važnu ulogu za religiozni odgoj djece uopće i posebno za buđenje duhovnih zvanja. To i činjenice potvrđuju. Kandidati u našim odgojnim zavodima za svećenički i redovnički stalež redovito potječu iz duboko religioznih kršćanskih obitelji. God. 1954. anketirano je 600 svećenika, teologa i studenata teologije. Anketa je pokazala da su 82⁰/₀ očeva i 98⁰/₀ majki anketiranih bili duboko religiozni, a samo je 2⁰/₀ očeva bilo vjerski indiferentno, dok ni jedna majka nije bila takva.

Biografije mnogih obraćenika govore da su oni najveći poticaj za obraćenje nalazili upravo u sjećanju na djetinjstvo koje su proveli u religioznoj obitelji. Naš veliki teolog — mariolog Fra Karlo Balić često je u zadnjim godinama svoga života govorio: »Želim živjeti i umrijeti u vjeri svoje pok. majke!«.

U kršćanskoj obitelji, toj »kućnoj Crkvi«, roditelj su prvi vjeronjesci svojoj djeci, kako to ističe II. vat. sabor (usp. AA 11). Kao takvi,

oni vrše *svećeničku ulogu*. Osobito je važna ta svećenička uloga majke. Utjecaj te njezine svećeničke uloge osjeća se ne samo u krugu njezine obitelji nego i izvan nje. Znamo iz iskustva da će djeca one majke koja je svjesna svoje svećeničke uloge biti redovita i na vjeronauku i na misi. Također znamo iz iskustva da su kod duhovnih obnova i misija po župama upravo kršćanske majke prve pomoćnice misionarima. One mnogo doprinose za uspjeh misija, tj. da ljudi posjećuju crkvu i prime sv. sakramente.

Slično biva i kad se radi o duhovnim zvanjima. Majka, koja svećenički misli i osjeća, razmišlja o uzvišenosti svećeničkog i redovničkog poziva, moli za svećenika i redovnička zvanja, svojoj djeci govori o tom pozivu stavljajući im na srce Boga i potrebe njegova kraljevstva ovdje na zemlji. Ona često potihom moli da joj Bog udijeli tu milost pa da barem jedno njezino dijete pozove u svoju službu.

Mnoge kršćanske majke, dok još u svom krilu nose dijete, znaju se izraziti kako bi rado darovale to dijete u službu oltara kad bi ga Bog pozvao i kako bi na tome bile Bogu silno zahvalne. Jedna je takva majka na mladomisničkom slavlju svoga sina javno priznala da je prije 26 godina, dok je sa svojim suprugom prisustvovala jednoj mladoj misi, Bogu zavapila: »Bože, ako dijete koje nosim u svom krilu bude dječak, daj da nas dvoje doživimo njegovu mladu misu!« Bog je ispunio njezinu želju: dijete se rodilo, bilo je dječak, ona i njezin muž doživjeli su njegovu mladu misu i na tome bili Bogu silno zahvalni. Zaista, rad za duhovna zvanja treba početi već »od majčine utrobe«! S tim radom trebaju početi kršćanski roditelji tako da im bude želja i ideal da Bog nekoga od njihove djece pozove u svoju službu.

Daljnji rad za duhovna zvanja treba se odvijati također u obitelji. Roditelji, posebno majka, nastojat će da se u njihovoj obitelji vrši moralni zakon, da vlada istinska ljubav prema Bogu i bližnjemu. Iz toga će onda poteći istinska *obiteljska radost*, a takva je obiteljska atmosfera najprikladnije tlo na kojem niču klice duhovnih zvanja.

Vrlo je važno za duhovna zvanja kakav *mentalitet* vlada u obitelji s obzirom na svećenike i redovničke osobe. Znamo naime da svi svećenici i redovničke osobe nisu sveci kao župnik Arški, ni kao Franjo Asiški, ni kao Vinko Paulski ili koji drugi svetac. Svećenik ostaje čovjek i nakon ređenja, odnosno zavjetovanja, sa svim ljudskim slabocama. Stoga je važno kako će se u obitelji govoriti o svećenicima i redovničkim osobama. Hoće li se stalno isticati njihove ljudske slabocice, ili čak krivo tumačiti njihove postupke, ili će se pak isticati njihove dobre strane, požrtvovanost njihova života i rada, uzvišenost njihova poziva itd. Može se sa sigurnošću reći da nikada neće biti duhovnih zvanja iz onih obitelji u kojima se stalno iznose i izruguju slabocice svećenika i redovničkih osoba. Naprotiv, duhovna se zvanja mogu očekivati samo

iz onih obitelji u kojima vlada dobro mišljenje o svećenicima i redovničkim osobama. Prema tome, kršćanske obitelji neće nikada omalovažavati svećenike i redovničke osobe zbog njihovih slaboba, a niti će dozvoljavati da to netko drugi čini u njihovoj sredini. Roditelji će, posebno majka, svojoj djeci uvijek isticati dostojanstvo i korisnost svećeničke službe i redovničkog života. Ako je u srcima roditelja duboko usađeno poštovanje prema svećeničkom i redovničkom staležu, oni će pronaći najbolji i najprikladniji način kako će to poštovanje usaditi i u srca svoje djece.

Kad se u nekoj obitelji pokažu klice duhovnog zvanja, ona će ga trebati *brižljivo paziti i njegovati*. Kao što bi bio velik promašaj i pravo prokletstvo kad bi se nekoga sililo da uđe u svećenički ili redovnički stalež, tako bi isto bio velik promašaj i pravo prokletstvo kad bi se upropastilo neko duhovno zvanje time što bi se dotičnoga zadirkivalo, izrugivalo ili odvrćalo od kleričkog staleža. Onom koji osjeća poziv za svećeništvo ili redovništvo ne samo da se ne smiju postavljati zapreke, nego treba i sve učiniti da dotični ostvari taj svoj poziv. Stoga će roditelji, posebno majka, budno paziti na ono svoje dijete koje pokazuje znakove duhovnog zvanja. Posebno će paziti na *čistoću njegova srca* i pratiti njegov razvoj. Majka će, puna takta i majčinske vještine, odklanjati od njega sve što bi moglo smetati razvoju toga poziva: zle primjere, loše društvo, pogibeljne knjige i časopise itd. Jedan svećenik reče da on kao dječak nije pročitao nijednu knjigu koju prije nije pročitala njegova majka.

Roditelji će, nadalje, paziti da njihovo dijete ni u čemu *ne preobiluje*, a niti da osjeti veliku oskudicu. Nastojat će da im djeca stječu jaku volju, da je u svemu usklađuju s voljom Božjom i da budu spremni sve učiniti što Bog od njih zatraži. To neminovno iziskuje i spremnost da se učini neka žrtva. Stoga roditelji neće propustiti da svoju djecu vježbaju i u odricanju, nastojat će da učini koju žrtvu primjerenu njihovoj dobi.

Svi će članovi obitelji *moliti i žrtvovati* se za duhovna zvanja. Što budu više molili i žrtvovali za tu svrhu, to će i zvanje njihove djece biti vrijednije i solidnije. Siromašni otac sv. Vinka Paulskog prodao je jedini par volova da bi školovao svoga sina koji je odlučio postati svećenik. Poslije toga orao je njivu tako da je zajedno sa ženom i ostalom djecom vukao plug. Cijela je obitelj rado činila žrtvu samo da bi imali svećenika iz svoje sredine. Bog je, kako znamo, obilato naplatio njihove žrtve, jer je Vinko postao ne samo svećenik nego i svetac, jedan od najvećih velikana ljubavi prema bližnjemu.

Tko bi sve prebrojio neznane Monike, Margarete Bosko, Margarete Sarto, čije su molitve i žrtve isprosile, čuvale i razvijale milost zvanja njihove djece. Svaki svećenik i svaka redovnička osoba mogli bi to

barem donekle posvjedočiti za svoje roditelje, posebno za svoju majku. Kršćanska je majka redovito i majka duhovnog zvanja svoje djece. Ona ga »rađa« uz porođajne boli, jer se za njega moli i žrtvuje. Dirljivo je pismo koje je majka svećenika Patrika Peytona napisala i predala sinu malo prije svoje smrti. Ona mu u tom pismu saopćava uz koju je cijenu on postao svećenik. Kad je Patrik naime pred rođenje obolio od galopantne sušice i prijetila mu smrt, majka se i sestra prikazale Bogu za njega. On je najednom ozdravio, a majka i sestra su umrle. Spomenuto pismo majka je završila riječima: »Tvoja majka molila je Boga da je učini dostojnom primiti tvoju bolest samo da bi ti ozdravio i postao svećenik. Eto, sine, Bog je uslišio molitvu tvoje majke...!«

Ima li i danas kršćanskih roditelja koji se znaju barem donekle žrtvovati za duhovno zvanje svoje djece? Pred tim pitanjem ne smijemo biti malodušni. Gdje ima kršćanskih ideala, ima i roditelja kojima je najveća želja da se netko od njihove djece posveti Bogu i njegovoj službi. Meni još i danas lebdi pred očima prizor koji sam doživio u Sinju 13. VIII 1978. Jedna majka iz Imotske krajine hodočastila je Gospi u Sinj. Sa sobom je dovela i sina koji je upravo završio 5. razred osmoljetke. Dovala ga je s nakanom da pred Gospom izmoli za njega milost svetog zvanja. Nakon što su izvršili »zavjet«, razgledali svetište, sjemenište i samostan, ne zna se tko je bio sretniji: majka ili sin! Sličnih prizora sigurno se može vidjeti po svim našim svetištima i crkvama. Sve to jasno govori da kršćanska obitelj ima ne samo važnu ulogu u promicanju duhovnih zvanja nego da ima i onih koji su svjesni te svoje uloge.

Na žalost, ne može se reći da je kod svih dovoljno prisutna misao kako se za svećenički i redovnički podmladak *dužna brinuti čitava kršćanska zajednica*, posebno kršćanske obitelji. Stoga bi svećenici, i drugi pastoralni radnici, u svom radu za svećenički i redovnički podmladak morali više posvećivati pažnje da podižu tu svijest u pojedinim kršćanskim zajednicama. Može li se reći da smo mi svećenici i drugi pastoralni radnici dovoljno angažirani u podizanju te svijesti u kršćanskim zajednicama? Čini se da je naš rad na tom planu jedva zamjetljiv.

Možda je tome razlog što su crkveni poglavari kroz dugo povijesno razdoblje samo »primali« kandidate u odgojne zavode za svećenički i redovnički stalež, vodeći pri tom računa uglavnom samo o selekciji kandidata. I svi crkveni dokumenti, koji rade o svećeničkom i redovničkom podmlatku, sve do naših dana uglavnom stavljaju naglasak na selekciju. To je i razumljivo kad znamo da sve do naših dana nije bio problem broja kandidata za svećenički i redovnički stalež. Stoga je i svećenicima bilo dovoljno svratiti pozornost na selekciju kad se radilo o kandidatima za crkveni stalež. Danas pak, kad je problem broja kandidata, to nije dovoljno. Stoga noviji crkveni dokumenti, počevši od

Pija XII. i njegovih nasljednika, upozoravaju i na *potrebu apostolata ili pastoralna* duhovnih zvanja. Drugi vat. sabor naglasio je tu potrebu na toliko mjesta (usp. CD 15; PO 24; OT 1, 2, 3, 11), a isto tako i mnogi pokoncilski dokumenti (usp. npr. *Ratio fundamentalis* Sv. kongr. za kat. odgoj, br. 5-10). Svugdje se naglašava da pitanje svećeničkog i redovničkog podmlatka mora biti stvar čitave kršćanske zajednice, posebno kršćanskih obitelji. Svećenici su u svom radu za duhovna zvanja prvotno pozvani da podižu tu svijest u kršćanskim zajednicama. Dok ta svijest ne bude zaista prisutna i oživotvorena u kršćanskim zajednicama, problem svećeničkog i redovničkog podmlatka neće biti dovoljno riješen. Stoga bi svi svećenici i pastoralni radnici trebali pronalaziti načina i svim silama nastojati da bi pojedine kršćanske zajednice, navlastito obitelji, postale što svjesnije svoje velike uloge u promicanju duhovnih zvanja i svoje dužnosti da rade na tom planu.

»KATEHEZA« I NOVI KATEKIZMI

KATEHEZA. Časopis za katehezu i pastoral. Uredništvo i uprava: Katehetski salezijanski centar (KSC), Zagreb, Vlaška, 36/I. Prvi broj ovog časopisa izišao je početkom ove godine, a pokrenut je na poticaj mnogih kateheta i katehistica s kojima Centar surađuje. Časopis bi trebao biti »most između katehetske teologije i prakse«, kako želi uredništvo u uvodniku ovoga prvog broja. Temeljna orijentacija časopisa jest obrada tematike koja se posebno odnosi na katehezu i pastoral djece i mladih u kršćanskoj zajednici. Časopis izlazi 4 puta godišnje. Cijena pojedinom broju 40 d., a godišnja pretplata 160 d. Narudžbe: Uredništvo »Kateheze«, 41000 Zagreb, Vlaška 36/I.

P. Stanko Banić: **PUTUJEMO K BOGU. Katekizam za predškolsku djecu.** Izdalo HKD sv. Ćirila i Metoda, Zagreb 1979. Tekst u obliku pjesmica napisao p. Stanko Banić, a ilustracije i crteže p. Budimir Cvitković. Djeca mogu pjesmice vrlo lako naučiti napamet, a crteže sama obojiti. Tako djeca već zarana svoju pamet i maštu ispunjavaju svetim tajnama i vjerskim istinama. Katekizam-slikovnica može dobro poslužiti roditeljima i časnim sestrama odgajateljicama u dječjim vrtićima. — Cijena 50 d. Naručuje se kod izdavača: Trg kralja Tomislava 21, 41000 Zagreb; ili kod Franjevačka prokuratura, Kaptol 9, 41001 Zagreb, p. p. 721.

KRISTOVA NAUKA. Katolički katekizam za odrasle. Izdalo HKD sv. Ćirila i Metoda, Zagreb 1979. Predgovor napisao kard. Wright i nadbiskup Franjo Kuharić. U izradi ovog katekizma sudjelovali su vrhunski stručnjaci okupljeni oko kard. Wrighta. Na hrvatski ga je preveo dr. Josip Weissgerber, DI. Prema mišljenju mnogih stručnjaka to je do sada najbolji katehetski priručnik za odrasle. Katekizam ima 486 strana. — Cijena 180 d. Naručuje se kod izdavača: Trg Kralja Tomislava 21, 41000 Zagreb.
